

Een aantal zijn gewijd aan heiligen (zoals Apollonia, Nicolaas van Tolentijn, Andreas Avellinus, Fredegandus en Dominicus) en eerbiedwaardigen (Anna van Sint-Bartholomeus en Ludovicus Flores) die er in kerken of kapellen vereerd worden : ook de Zwarte Lieve-Heer van Hoboken is vertegenwoordigd. Andere zijn of waren bestemd voor de leden van godvruchtige genootschappen en congregaties. Toch is de religieuze numismatiek er in hoofdzaak een Mariale, wat begrijpelijk is voor een bevolking die Onze-Lieve-Vrouw tot patrones heeft en er sinds eeuwen prat op gaat haar lof in beeld en schrift te bezingen.

ANTVERPIA MARIAE DEVOTA !

Andreas Avellinus

Werd geboren in de streek van Napels (1521), studeerde er Rechten en trad in de orde van de theatijnen (1556). Hij verwierf bekendheid als ijverig prediker en missionaris en was een notoir biechtvader.

Toen hij tijdens een geweldig onweder de laatste sacramenten naar een stervende droeg, blies de wind de toortsen van zijn acolieten uit. Plots begon zijn lichaam te stralen en wees hem de weg, terwijl de regen zich verwijderde op zijn doortocht. Hij stierf te Napels aan een beroerte, bij het altaar waaraan hij de H. Mis wilde opdragen. Andreas Avellinus wordt dan ook aanroepen tegen geraaktheid en een schielijke dood.

Hij werd heilig verklaard in 1712 en zijn feestdag wordt gevierd op 10 november.

In 1812 werd een broederschap van de H. Andreas Avellinus opgericht in de kerk van de kapucijnen; dezen hadden in 1589 hun klooster gebouwd op de Paardemarkt te Antwerpen, op de plaats van de huidige neo-gotische St.-Antoniuskerk (1910).

Type Ia

Vz. De buste van Andreas Avellinus naar links; rondom, in een dubbele omlijsting, VAN GERAAKTHEID EN ONVOORZIENL DOOD VERLOS O(ns) . H(eer).

Kz. BROEDERSCHAP / VAN DEN / H. ANDREAS AVELLINUS / OPGERICHT / IN ST ANTONIUSKERK / TE ANTWERPEN 1812

Rond (18 mm Ø) - aluminium - eerste helft 20ste eeuw.

Type Ib

Als type Ia, maar met "opgericht" op de keerzijde.

Anna van Sint-Bartholomeus

Anna Garcia werd in 1550 geboren in Armendrat (Castilië) en op haar tweeëntwintigste jaar geprofeest in het klooster van Avila, dat pas door de H. Teresia was gesticht. Zij was gedurende jaren de vertrouweling van de ordetichtster, vergezelde haar op haar reizen en stond haar bij in ziekte en stervensuur. Omwille van haar grote vroomheid, gesierd door visioenen en mirakelen, werd ze "de heilige moeder" genoemd. Zij richtte de Karmel op in verscheidene Franse steden (o.m. te Parijs waar zij de eerste priorin werd) en ook - op verzoek van de Infante Isabella - die van de Rosier te Antwerpen (1612). Door gebed en boete benoedde zij tot tweemaal toe de Scheidestad tegen de invallen van Maurits van Nassau, prins van Oranje. "Schutsvrouw van Antwerpen" is dan ook haar hoogste adeltitel. Zij werd gelukzalig verklaard in 1917 en haar nagedachtenis wordt gevierd op 7 juni.

Type I

- Vz. Het borstbeeld van de gelukzalige, met een stralenkrans om het hoofd, in driekwart vooraanzicht naar rechts; voor haar staat een kruisbeeld op een schedel; rondom, in een dubbele omlijsting, B(eata) . ANNA . A S(ancto) . BARTH(olomeo) . ORD(inis) . CARM(ellarum) . ESCALC(earum). .o. + .o
- Kz. Frans schild met het wapen van de ongeschiedde karmelieten (twee donkerbruine sterren op een witte mantel en een witte ster op het donkerbruin onderdeel, waarvan de spits bekroond is met een kruisje), getopt door een hertogskroon; links en rechts, in het veld, een rozentak; rondom, een met parels bezette omlijsting met vier uitstulpingen, omgeven door het vier maal herhaald o. + .o.

Rond (26 mm Ø) - aluminium - eerste helft 20ste eeuw.

Type IIa

V> Het borstbeeld van de gelukzalige, met een stralenkrans om het hoofd, in driekwart vooraanzicht naar rechts; ze kijkt naar een kruisbee'd dat ze in de rechterhand houdt; rond, BEATA ANNA A S(ancto) BARTH (olomeo) . ORA PRO NOBIS

Kz. Het triniteitssymbool (een stralende gelijkzijdige driehoek met de naam Jahwe in Hebreeuwse lettertekens); rondom, GLORIA PATRI ET FILIO ET SPIRITUI SANCTO -

Hond (18 mm Ø) - wit metaal - laatste kwart 20ste eeuw.

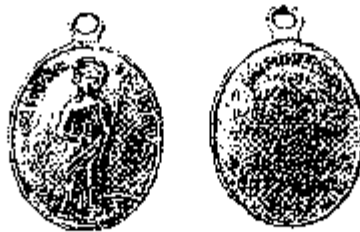
Type IIb

Als type IIa, maar het omschrift op de voorzijde bevindt zich tussen een dubbele omlijsting.

Apollonia en Nicolaas Van Tolentijn

De H. Apollonia werd fel vereerd in de voormalige St.-Augustinuskerk in de Kammenstraat (een voorbeeld van Zuidnederlandse vroegbarok, naar het ontwerp van Wenzel Cobergher, hofarchitect van de aartshertogen Albrecht en Isabella). Omdat zij haar geloof niet wilde verzaken, rukten de beulen haar tanden uit en wierpen haar levend in de vlammen (Alexandrië, 249). Vanzelfsprekend werd ze de patrones tegen tandpijn. In de iconografie wordt ze meestal voorgesteld met in de hand een tang, het werktuig van haar marteling. Haar feestdag valt op 9 februari.

In dezelfde kerk bloeide de devotie tot de H. Nicolaas van Tolentijn (1245 - 1305), patroon van de zielen in het vagevuur. Deze augustijn uit de streek van Ancona (aan de Adriatische Zee) was een begaafd prediker, die om zijn vele mirakelen erg populair was in de volksdevotie. Zijn feest wordt op 10 september gevierd.

Type I

Vz. Apollonia, met halo, staat in vooraanzicht, ze houdt een tang in de rechterhand en een palmtak (symbool van het martelaarschap) in de linker; rondom, H. APOLLONIA - BID VOOR ONS

Kz. BROEDERSCHAP / VAN DE / H. APOLLONIA / OPGERICHT IN DE / PAROCHIE-KERK / VAN DEN / H. AUGUSTINUS / ANTWERPEN / 1833

Ovaal (25 x 21 mm) - wit metaal - laatste kwart 19de eeuw.

Type II

Vz. Borstbeeld van de H. Nicolaas van Tolentijn, in driekwart vooraanzicht, naar rechts, rondom, H. NICOLAUS V(an) . TOLENT(ijn) . PATR(oon) . DER ZIELEN VAN HET VAGEVUUR. (buitenomschrift) / VEREERD IN ST. AUGUST(inus). - KERK ANTWERPEN (binnenomschrift).

Kz. De H. Apollonia, ten halven lijve en in driekwart vooraanzicht, naar rechts; ze houdt een tang in de rechterhand; boven haar hoofd bevindt zich een stralende schijf; rondom, H. APOLLONIA PATR(ones). TEGEN DE TANDPYN. / ANTWERPEN (buitenomschrift) / VEREERD IN ST. - AUGUSTINUSKERK (binnenomschrift).

Rond (24 mm Ø) - aluminium - begin 20ste eeuw.

Bartholomeus

Te Merksam, een verstedelijkt dorp aan het Albertkanaal, in het noordelijk randgebied van de Antwerpse agglomeratie, is de parochiekerk toegewijd aan de H. Bartholomeus. De feestdag van deze apostel en martelaar wordt gevierd op 24 augustus. De bijhorende fraaie pastorie uit 1787 werd in 1975 beschermd bij koninklijk besluit.

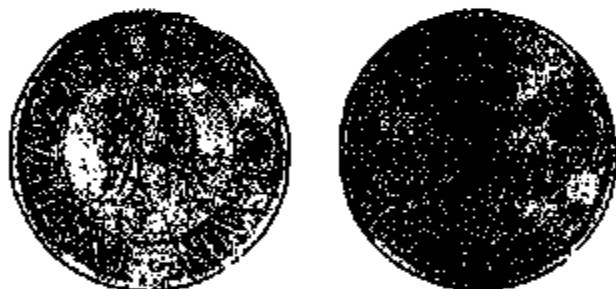
Vz. Buste van de H. Bartholomeus, met halo, in driekwart vooraanzicht naar links; rond, tussen twee cirkels, SIGILLUM ECCL. PAROCH. STI BARTHOLOMOEI PATRONI DE MERXEM / . 1217 .

Kz. De pastorie van Merxem in vooraanzicht; erboven, 1787 - 1987; eronder, 200 JAAR PASTORIE

Rond (50 mm Ø) - brons - 1987.

Boodschap aan de Moeder Gods

De Grieks-Orthodoxe kerk te Antwerpen is toegewijd aan de Boodschap aan Maria. Ze werd in 1949 gebouwd, het jaar dat Athenagoras tot 26ste patriarch van Constantinopel werd aangesteld.

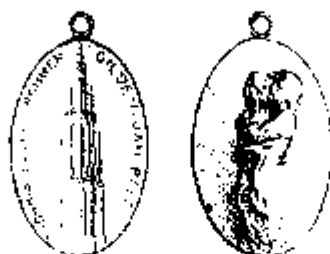
Vz. De boodschap van de engel aan Maria; rond, tussen twee cirkels, ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΟΥ ΤΗ ΧΑΡΑΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ("verkondig aan de wereld een grote vreugde", refrain van de 9de ode in de metten van het feest van 25 maart).

Kz. Bovenaan, een kruis met in de hoeken IC - XC / C - TP (Jezus Christus, Heiland); eronder, ΕΝΘΥΜΙΟΝ / ΕΛΛ. ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ / ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ / - 1949 - / EN AMBEPZH ("Herinnering aan de Grieks-Orthodoxe kerk - 1949 - te Antwerpen").

Rond (32 mm Ø) - gealkoper - 1949.

Christelijke vrouwengilden

Na de Eerste Wereldoorlog organiseerde de Christelijke arbeidersbeweging zich. Bestaande gilden werden gegroepeerd en nieuwe opgericht. Ze besteedde veel aandacht aan de vorming en de belangenverdediging van haar vrouwelijke leden, waarbij de specifieke roeping van de vrouw als echtgenote, moeder en spil van het gezinsleven werd benadrukt. De expansie van de vrouwengilden vroeg om nieuwe vormen van samenwerking, zowel op gemeentelijk als op regionaal en nationaal vlak. Aldus kwam in oktober 1920 het Nationaal Verbond der Christelijke Vrouwengilden tot stand. Alhoewel unitair opgevat, was het samengesteld uit twee afdelingen, een Vlaamse en een Franstalige.

Vz. Torensplits van de kathedraal van Antwerpen; rond. . CHRISTELIJKE .
VROUWEN - GILDEN . VAN . BELGIE

Kz. Een moeder staat n. l. en zoent haar kindje dat ze op de arm draagt;
onderaan rechts, G. DEVREESE

Ovaal (28 x 19 mm) - wit metaal - 20e eeuw.

Christus-Koning

Na afloop van de wereldtentoonstelling van 1930 te Antwerpen, die gewijd was aan de Kolonie, de Scheepvaart en de Vlaamse Kunst, kwam op de gebruikte terreinen een nieuwe wijk tot stand. Het tentoonstellingspaviljoen "Tempel van de Vlaamse Kunst" werd omgevormd tot parochiekerk van Christus-Koning. Bij deze gelegenheid werd een sierlijke herinneringsmedaille in Art Deco vervaardigd.

Vz. Buste van Christus, met halo, naar links; links en rechts, in het veld, een lelietak; het geheel is omgeven door een sierlijke omlijsting

Kz. ANTWERPEN / ANVERS / 1930

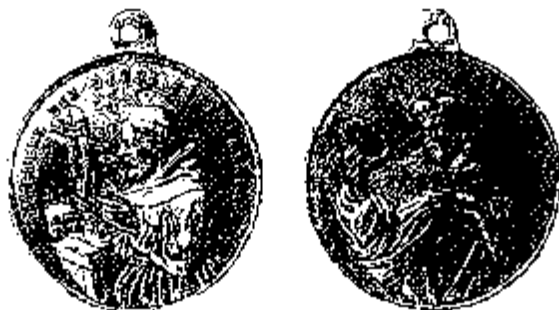
Fantasiemodel (32 x 27 mm) - wit metaal - 1930.

De Christuskop is geïnspireerd door die van een witmarmere medaillon in de basiliek van Scherpenheuvel, dat wordt toegeschreven aan Frans Duquesnoy.

Derde Orde van Sint Franciscus

Een "Derde Orde" is een geestelijke vereniging van leken, die volgens een verzachte regel van een kloosterorde leven en in de gebeden daarvan delen. De Derde Orde van St.-Franciscus is in Antwerpen zeer gekend. Ze is geassocieerd met de kloosterorde die St.-Franciscus in 1209 in Assisië stichtte en die thans drie vertakkingen tellt: de kapucijnen, conventuelen en minderbroeders.

De Derde Orde bestaat voor mannen en voor vrouwen. Deze van de Broeders werd opgericht in 1862, die van de Zusters in 1882. De mannen vergaderen bij de minderbroeders op de Oever, de vrouwen bij de kapucijnen op de Ossenmarkt. De Broeders hebben de heilige Lodewijk, koning van Frankrijk (1226-1270) tot patroon. Hij wordt dikwijls voorgesteld met de doornenkroon van Christus, die hij van Boudewijn van Constantinopel ontving en waarvoor hij de Sainte-Chapelle te Parijs liet bouwen. De Zusters stellen zich onder de hoede van de H. Elizabeth van Thuringen (1207-1231), dochter van de Hongaarse koning Andreas II. Zij werd Dorde Ordellinge en beoefende op heldhaftige wijze de werken van barmhertigheid jegens zieken en armen. In de iconografie heeft ze haar schoot vol rozen, ze verliet zo het koninklijk paleis en van zodra ze de poort was gepasseerd veranderden die bloemen in broden voor de noodlijdenden die op haar wachtten.

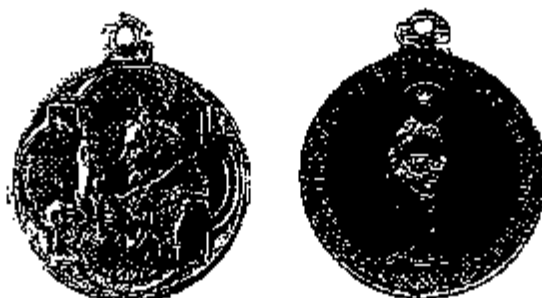

Type I

Vz. St.-Franciscus, ten halven lijve en met halo, staat naar links, hij houdt een kruisbeeld in de rechterhand, voor hem, een lezenaar met een open boek en een schedel; rondom: BROEDERS DER DERDE ORDE ANTWERPEN

Kz. De H. Lodewijk, ten halven lijve en met een koningskroon op het hoofd, staat in vooraanzicht; hij houdt de doornenkroon van Christus in de geheven rechterhand; rondom, H. LUDOVICUS ONZE PATROON B(id) . V(oor) . O(ns).

Rond (33 mm Ø) - verzilverd metaal - begin 20ste eeuw.

Type IIa

Vz. Sint Franciscus, ten halven lijve en met halo, staat naar links; hij houdt een kruisbeeld in de rechterhand; voor hem, een lezenaar met een open boek en een schedel; rondom, een omlijsting opgebouwd uit vier cirkelbogen, afgewisseld met vier uitpringende hoeken.

Kz. De H. Elizabeth, met halo, staat in vooraanzicht; ze heeft haar schoot vol rozen; rondom, VERGADERING VAN DE ZUSTERS DER III ORDE
CONTICH

Rond (33 mm Ø) - verzilverd metaal

Type IIb

Vz. Als die van type IIa.

Kz. De H. Elizabeth, met dubbele halo, staat in vooraanzicht; ze heeft haar schoot vol rozen en is omgeven door een omlijsting opgebouwd uit een parellijn tussen twee volle lijnen; in de afsnede, M F ; rondom, VERGADERING VAN DE - ZUSTERS DER III ORDE (in gotische letters) en een golvende lijn.

Rond (32 mm Ø) - aluminium - eind 19de eeuw.

Dominicus en Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans

Dominicus werd in 1170 uit het adelijk geslacht Guzman te Calaruega (Castilië) geboren. Hij studeerde wijsbegeerte en godgeleerdheid en nam met zijn bisschop Diego deel aan een pauselijke missie tegen de ketterse Albigenzen, die talrijk waren in de streek van Languedoc. Hij opperde het idee om een orde van predikers te stichten en in 1215 vestigde hij zijn eerste klooster te Toulouse. Aan zijn volgelingen gaf hij de regel van Sint-Augustinus, en dank zij zijn charismatische en intellectuele gaven, ge-

koppeld aan een uitstekend organisatietalent, werd zijn beweging een groot succes. Dominicus overleed te Bologna (Italië) in 1221 en werd heilig verklaard in 1234; zijn toest wordt gevierd op 7 augustus "De predikheren" - naar hun stichter "dominicanen" genoemd - hebben een niet te onderschatten aandeel gehad in de bloei van de christelijke cultuur in het avondland.

Twee legenden bepalen de iconografie van deze orde stichter. Enkele maanden voor de geboorte van Dominicus zag zijn moeder in een visioen een hond in haar schoot; in zijn muil droeg het dier een brandende toorts, waaraan een rozenkrans hing. Van zodra het kind geboren werd, tekende zich een stralende ster af op zijn voorhoofdje. Toorts en ster duiden er op dat Dominicus en zijn volgelingen de hoeders van de ware leer der Kerk zijn (Domini cani = waakhonden van de Heer).

Aan Dominicus zouden wij de rozenkransdevotie te danken hebben, waarvan er bij ons al confreries bestonden op het einde van de 15de eeuw, o.m. te Gent (1468) en te Brugge (1484). Deze devotie kreeg een grote impuls toen de vloot van de christenen, aangevoerd door Don Juan van Oostenrijk, op 7 oktober 1571 die van de Turken versloeg in de zeeslag van Lepanto, aan de ingang van de golf van Corinthe. Dit heuglijk feit werd immers beschouwd als een hemelse gunst verkregen door de voorspraak van Maria, omdat de paus en het christenvolk in hun uiterste nood, door het bidden van de rozenkrans, hun toevlucht tot haar hadden genomen. Als herinnering aan die overwinning werden het feest van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans ingesteld en een Broederschap gesticht in de kerk van de Dominicanen (de huidige St.-Pauluskerk)

- Vz. Dominicus, ten halven lijve en met halo, staat in driekwart vooraanzicht naar links, zijn voorhoofd is geïkond met een ster; hij houdt een lelietak, pastoraal kruis en boek in de rechterhand en een kerk in de linker; voor hem heeft een hond een brandende toorts in de muil; aan de toorts hangt een rozenkrans; onderaan rechts, in het veld, R; rondom, S(anctus). DOMIN(icus) : PRAED(icator) : ROSAR(ii) . ORA PRO NOBIS en een versierde boord.
- Kz. Beeld van Onze Lieve Vrouw met het kindje Jezus; beiden zijn gekroond en gekleed in een Spaanse mantel; het hoofd van Maria is omgeven door een krans van elf sterren, die door twee engeltjes wordt gehouden; Maria houdt een scepter en enkele rozen in de rechterhand; een

rozenkrans is geslingerd rond de hand van Maria en die van Jezus; errond, IMAGO MIRAC(ulosa) - SS. (= sanctissimi) - ROS(arii) : PRAED(icatorum); ANTV(erpiae); ; in de afsnede, S(ancta) . M(aria) . O(ra) . P(ro) N(obis). ; rondom, een versierde boord.

Ovaal (31 x 37 mm) - zilver - eerste helft 18de eeuw.

De letter R op de voorzijde is de initaal van de graveur en staat voor een van de drie Roëttiers; de matrijzen van deze medaille worden bewaard in de Koninklijke Munt te Brussel.

Eerherstellende aanbidding

Op 8 december 1868 werd ons land toegewijd aan het H. Hart van Jezus en besloot men er een heiligdom voor te bouwen. Op 20 juni 1873 legde de pastoor van de St.-Jozefsparochie te Antwerpen de kloostersluis op aan vier postulanten. Onder hen bevond zich Maria Deluil-Martiny uit Marseille, de stichteres van "La Société des filles du Coeur de Jésus" (slozusters die, onder de hoede van Maria, door gebed en boete onafgebroken eerherstel brengen aan het H. Hart). Aan hen vertrouwde Kardinaal Deschamps, aartsbisschop van Mechelen, de eredienst en de zorg toe van het heiligdom te Berchem, waarvan de eerste steen gelegd werd op 8 september 1875. Drie jaar later verleende Pius IX aan het nog onvoltooid gebouw de titel van "Basilica Minor". Het was de eerste basiliek ter wereld toegewijd aan het H. Hart en het eerste heiligdom in België dat de eretitel van basiliek mocht voeren. Toen werd er de "Association de l'Adoration Réparatrice" gesticht, waarvan de leden elke derde zondag van de maand de H. Mis bijwoonden. De vereniging werd in 1975 opgeheven.

Vz. Het vlammend hart van Jezus, gevat in een doornenkroon en omgeven door een stralenkrans; rondom, een vierpas en "+ Association de l'Adoration Réparatrice" (in gotische letters) tussen twee cirkels, het geheel is geplaatst op een leliekruis.

Kz. BASILIQUE / NATIONALE / DU / SACRÉ COEUR / BERCHEM / ANVERS / +

Kruisvormig (40 x 40 mm) - wit metaal - laatste kwart van de 19de eeuw

Het kenteken is opgehangen aan een rood lint (25 x 40 mm).

Fredegandus en Onze-Lieve-Vrouw van Peis en Vrede (Deurne)

Fredegandus predikte in de 7de eeuw het geloof in het Antwerpse. Zijn apostolaat schijnt samen te hangen met dat van St.-Willibrordus die er, na St.-Elooi en de heilige Amandus, het evangelie verkondigde. Hij stichtte de abdij van Kerkelodor, een kleine gemeenschap van monniken die wellicht de regel van de H. Benediktus volgde en waarvan hij zelf tot abt verkozen werd. De parochiekerk van Deurne is toegewijd aan deze ijverige geloofsprediker, wiens voorspraak in tijden van pest ingeroepen werd. Zijn feest wordt gevierd op 17 juli.

In 1750 richtte Bruno van Lamoen, een norbertijn van de St.-Michielsabdij, in deze parochiekerk een broederschap op ter ere van "Onze-Lieve-Vrouw van Peys en Vrede". Hij bracht die devotie mee uit zijn klooster, waar Maria al sinds geruime tijd onder die aanroeping vereerd werd. De Antwerpse bisschop Mgr. de Gentis stelde in 1756 de Broederschap kerkelijk in

Vz. Fredegandus, met halo, staat naar rechts; hij houdt een kromstaf in de linkerhand en zegenet met de rechter een kindje dat door zijn naar rechts geknieelde moeder aangeboden wordt, rondom, HEILIGE FREDEGANDUS B(id) . V(oor) . O(ns).

Kz. Beeld van Onze Lieve Vrouw met het kindje Jezus; beiden zijn gekroond en gekleed in een Spaanse mantel; Maria houdt een scepter in de rechterhand en Jezus heeft een appel in de linker; rondom, O(n)s . L . VROUW VAN PEIS EN VREDE B(id) . V(oor) . O(ns).

Ovaal (17 x 21 mm) - wit metaal - begin 20ste eeuw

Hellig Kruis (Hoboken)

Toen in het midden van de 12de eeuw de Scheide in de omgeving van Hoboken buiten haar oevers trad, spoelde er volgens de overlevering een groot kruisbeeld aan, tegen de stroom in. Lokale bewoners droegen het naar hun kerk, maar tot driemaal toe verdween het daar en werd het terug aangetroffen op de plaats waar men het gevonden had. Daarom bouwde men er ter plekke een kapel voor, die wegens de steeds aangroeiende volkstoeeloop herhaaldelijk moest vergroot worden. Op het einde van de 18de eeuw werd het kruis overgebracht naar de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw te Hoboken.

Vooral de schippers komen het daar vereren, om Gods voorspraak af te smeken telkens ze uitvoeren. Het zouden van die matrozen geweest zijn welke aan de overkant van de grote plas, bij de monding van de Hudsonstroom, hun nederzetting Hoboken genoemd hebben. "De zwarte God van Hoboken" wordt bovendien aanroepen voor de genezing van kinderziekten, koorts en breuken.

Het houten kruisbeeld meet 1,63 m; ter hoogte van de borst is een kleine uitholling waarin een relikwie van Christus' kruis geplaatst is.

Type I

Vz. Christus hangt aan het kruis; links van Hem staat Maria en rechts Johannes, beide met halo; rondom, HEILICH - CRVIS en een bladerkrans.

Kz. Christus wordt door twee mannen in het graf gelegd; erboven, het wapen van François d'Ursel, baron van Hoboken (van keel met een schildhoofd van zilver beladen met drie mereltjes van het veld); rondom, TOT HO - BOKEN en een bladerkrans.

Ovaal (24 x 36 mm) - zilver (twee dunne plaatjes aan elkaar gesoldeerd) eind 17de eeuw.

Type II

Vz. Het Miraculeus Kruis op een achtergrond van gestyleerde lelies; het veld is afgezoomd door een omlijsting opgebouwd uit cirkelbogen, een parellijn en een volle lijn; rondom, 'T WONDER - BA - AR - KRUIS IN (in neogotisch schrift).

Kz. De parochiekerk van O.-L.-Vrouw van Hoboken, gezien vanuit het noordoosten; rondom, dezelfde omlijsting als op de voorzijde en O . L . V. KERK – VAN HOBOKEN (in neogotisch schrift)

Mandorlavormig (20 x 32 mm) - koper - tweede helft 20ste eeuw

Heilig Sacrament

Het Genootschap van het Heilig Sacrament werd op 28 april 1877 opgericht in het Onze-Lieve-Vrouwecollege van de Jesuïeten.

E.P. De Blauwe was er de laatste directeur van, want met zijn overlijden in 1971 ging ook het Genootschap ter ziele

Vz. GENEOTSCHAP H. SACRAMENT op een wit geëmailleerde cirkel; deze is geplaatst op een rood geëmailleerd kruis, voor dit alles bevindt zich een kelk met het H. Sacrament, die rust op het geëmailleerd stads-wapen van Antwerpen; het wapen is omgeven door een open krans van korenaren en druiventrossen.

Kz. OPGERICHT IN HET O.L.V. COLLEGE / TE / ANTWERPEN / ornamentje / 28 / APRIL / 1877

Uitgesneden en opengewerkt (24 x 35 mm) - geëmailleerd en verguld metaal - juni 1917.

Leonardus (Aartselaar)

Aartselaar, een zuidelijke randgemeente van de Antwerpse agglomeratie, heeft Sint-Leonardus als patroon. Deze was atkomstig uit 's Hertogenbosch en werd samen met 18 andere priesters en kloosterlingen te Brielle door de Geuzen opgehangen (9 juli 1572).

Vz. De heilige Leonardus staat in vooraanzicht, voor hem knielt een bebaarde man naar links; rondom, H. LEONARDUS BID VOOR - ONS AARTSELAAR

Kz. De aan Sint Leonardus toegewijde kapel, temidden van bomen; rondom, ST. LEONARDUSKAPEL . AARTSELAAR

Rond (20 mm Ø) - aluminium - midden 20ste eeuw.

Ludovicus Flores

Lodewijk Frarijn, die zijn naam verlatijnste tot Ludovicus Flores, stamde uit een familie van Antwerpse kooplieden (ca. 1570) die naar Spanje en later naar Mexico uitweken. Daar trad hij in bij de dominicanen; in 1597 sloot hij zich aan bij de zesde missie naar de Filippijnen. Hij bekleedde er verscheidene verantwoordelijke posten, maar toen hij vernam dat vrienden van hem in Japan omwille van hun geloof vervolgd werden en in de gevangenis zaten, vroeg hij om naar daar te mogen vertrekken. Omdat hij zelf niet afvallig werd, waren foltering en kerker zijn deel. Met enkele van zijn gezellen stierf hij de marteldood : twaalf van hen werden onthoofd en drie anderen - waaronder Ludovicus - levend verbrand (Nagasaki, 1622). Bij zijn gelukzaligverklaring in 1867 werd de kapel van het metsersambacht in de hoofdkerk van Antwerpen ("de vier gekroonden") ter zijner ere ingericht; dit gebeurde op initiatief van pastoor-deken J. B. Baeckmans. Het stadsbestuur eerde hem met de Frarynstraat (1941) en later met de Frarynlei (1956), die langs het nieuw klooster van de dominicanen loopt waarvan hij de beschermheer is. Zij vierden de Japanse martelaars op 10 september.

Vz. Ludovicus Flores, met halo, ten halve lijve en in driekwart vooraanzicht naar rechts; hij houdt een ganzeveder in de rechterhand; rondom, B(eate). LUDOVICE FLORES ORA PRO NOBIS

Kz. Zicht op de omringde stad Antwerpen, van op de Schelde; eronder, het gekroond stadswapen (van keel, met een kasteel met drie torens, open en gekanteeld van zilver, verlicht en gemetseld van sabel, de middentoren in het hoofd vergezeld van twee afgehakte handen, deze van rechts schuinrechts en deze van links schuinlinks); in de afsnede, ANTVERPIA

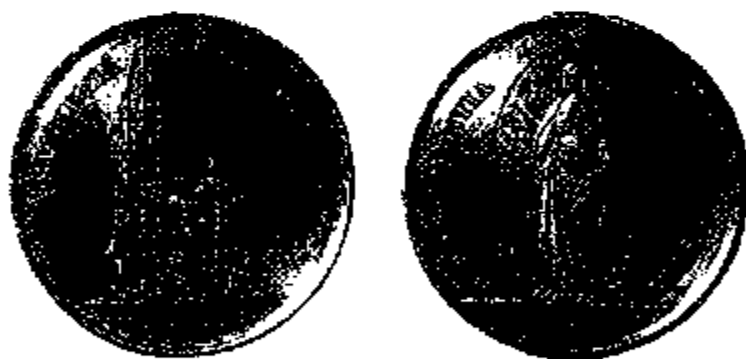
Ovaal (18 x 22 mm) - geelkoper - tweede helft 19de eeuw.

Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen

Volgens de overlevering is de Antwerpse Mariadevotie terug te voeren tot "O.-L.-Vrouw op 't Stockken", een beeldje dat aan een lindeboom langs de Schelde hing. De oudste geschreven bronnen betreffende de verbondenheid van de stad met Maria als beschermvrouwe dateren uit het begin van de 12de eeuw.

Aan de bouw van de huidige Onze-Lieve-Vrouwekerk - die een ouder romaans bedehuis verving - werd haast driehonderd jaar gewerkt (1252-1533). Het is de grootste gotische kerk van de Nederlanden; haar afgewerkte westertoren is 123 m hoog. Op het einde van de 15de eeuw, toen Antwerpen de bloeiendste handelsmetropool van Europa was, waren een twintigtal gilden en broederschappen in de Onze-Lieve-Vrouwekerk gevestigd en ontstonden nieuwe vormen van devotie: naast de missen werden nu ook "loven" besteld; dit waren plechtige gebedstonden in aansluiting met de vespers.

Het Onze-Lieve-Vrouwe-Loof werd ingesteld in 1478 en stond erg in aanzien. Tot de bijbehorende gilde traden vooral handelaars en rijke ingezetenen toe. Het genadebeeld van de Moeder Gods, dat er een intense verering kende, werd tijdens de Beeldenstorm van de Geuzen en tijdens de secularisatie van de Franse Revolutie veilig weggeborgen. Bij het vijfde eeuwfeest van haar jaarlijkse processie, in 1899, kroonde kardinaal Goossens het namens Leo XIII. Deze luisterrijke processie trok in 1968 voor de 568ste en laatste keer door de straten. Getooid in een luxueuze Spaanse mantel en gesierd met kostbare kronen en scepters die fonkelen van de edelstenen (werk van de Antwerpse goudsmid Junes) past de Madonna van de kathedraal perfect in de Rubensiaanse opulentie van de Sintjoristede.

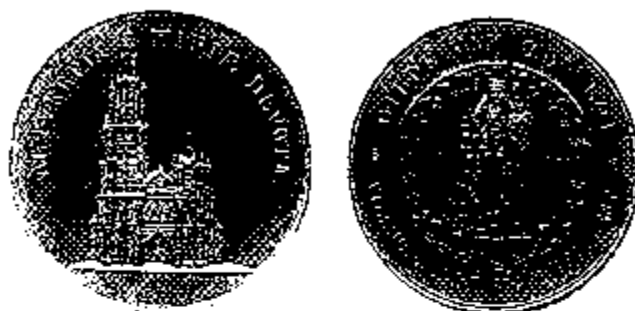
Type I

Vz. De kathedraal van Antwerpen, gezien vanuit het westen; rondom, ANTVERPIA - MARIAE DEVOTA.; in de afsnede, IV. NON. MARTII / MDCCCLV.

Kz. Maria, met kroon, staat in vooraanzicht op een door wolken omgeven maansikkel; ze is omgeven door een stralenkrans, sterren en een ovale parellijn; rondom, HONORIFICENTIA - POPULI NOSTRI; in de afsnede, onder een horizontale basislijn, ROMAE VI. IDIB. DEC. / MDCCCLIV.; op de basislijn, WILDIERS. G.

Rond (42 mm Ø) - wit metaal en verkoperd wit metaal - midden 19de eeuw.

De graveur G. Wildiers woonde ca. 1845-1851 in de Hochstetterstraat nr 143B (*Revue belge de Numismatique*, 72e jg., 1920, pp. 94-95).

Type II

Vz. De kathedraal van Antwerpen, gezien van uit het westen; rondom, ANTVERPIA - MARIAE DEVOTA.

Kz. Beeld van O.-L.-Vrouw met het kindje Jezus in een Spaanse mantel; beide zijn gekroond, links en rechts, in het veld, 1478 - 1878; errond, een versierde omlijsting en * GILDE VAN O . L . V . LOF * (bovenaan) / VIERHONDERDJARIG JUBELFEEST (onderaan).

Rond (42 mm Ø) - zilver, wt: metaal en koper - 1878.

Deze penning wordt toegeschreven aan de Antwerpse graveur F. Baetes

Type III

Vz. Als van type I.

Kz. Als van type II, maar met 1478 - 1928 en GILDE VAN O . L . V . LOF / VIERHONDERDVIJFTIGJARIG JUBELFEEST.

Rond (41 mm Ø) - brons - 1928

Type IV

Vz. Beeld van O.-L.-Vrouw met het kindje Jezus in een Spaanse mantel; beide zijn gekroond; links en rechts in het veld, A(ve) - M(aria); rondom, tussen twee cirkels, O. L. VROUW VAN - ANTWERPEN . ; in de afsnede, BESCHERM / ONS

Kz. Blank.

Rond (30 mm Ø) - brons - midden 20ste eeuw.

Deze penning werd ook als herkenningsteken aan een rood-wit-rood lint gedragen tijdens de Antwerpse bedevaarten naar Lourdes.

O.-L.-Vrouw van de Hagelberg (Berendrecht)

Op een kwartiertje ten noordoosten van de Berendrechtse parochiekerk verheft zich de Hagelberg. In 1732 bouwde men er een kapel voor een Lievevrouwebeeldje dat aldaar vereerd werd als de "Troosteres der Beproefden". Toen in 1754 in het naburige Ossendrecht de veepest uitbrak, wilden de inwoners de voorspraak van de Hemelmoeder inroepen. De gemeente lag echter in het Generaliteitsgebied Brabant, waar openbare manifestaties van devotie zelden getolereerd werden. Daarom kwamen ze naar het katholieke zuiden en sindsdien organiseren ze jaarlijks op het feest van Maria's Opdracht (8 september) een plechtige processie naar de Hagelberg, met kruis, vaandels, pastoor en processievaders en -moeders voorop. Die processie was de enige die door de Hollandse autoriteiten toegelaten werd, en dit omwille van haar respectabele traditie. Verscheidene andere groepen begonnen ook regelmatig op bedevaart te komen, en ook het aantal individuele pelgrims groeide gestaag aan. In 1889 werd de kapel vergroot en omgeven door een park waarin 15 kapelletjes de rozenkransmysteries uitbeelden. De Hagelberg is favoriet bij de gelovigen uit de Antwerpse polders en uit de streek van Bergen-op-Zoom en Roosendaal.

Ter gelegenheid van het 250-jarig bestaan van de kapel werd in 1982, in opdracht van pastoor Van der Aa, een gedenkpenning geslagen.

Type I (gedenkpenning)

Vz. O.-L.-Vrouw met het kindje Jezus in een wijde Spaanse mantel; beiden zijn gekroond; op de mantel een gekroond MAR-monogram; onderaan, links, VR; onderaan, rechts, PH; rondom, O . L . VROUW van den HAGELBERG (bovenaan) / BERENDRECHT (onderaan); het geheel op een gemarteleerd veld

Kz. De kapel in driekwart vooraanzicht naar links, erboven, 250 jaar / O . L . VROUW van den / HAGELBERG / 1732 1982

Rond (49 mm Ø) - brons - 1982 - ca. 2400 ex.

VH staat voor Van Ranst en zonen, medailleurs te Schoten, en PH voor Paul Huybrechts, graveur te Herent.

Type II (devotie medaille)

Vz. Als van type I, maar met een stralenachtergrond en gebekte rand; rondom, O . L . VROUW van den HAGELBERG

Kz. Als van type I, maar rondom een parelrand en BERENDRECHT / 1732

Rond (20 mm Ø) - wit metaal - laatste kwart 20ste eeuw.

Onze-Lieve-Vrouw van de weg

Naar aanleiding van de eucharistieviering in het Sportpaleis te Antwerpen, bij het begin van de zesdaagse van 1976, werden ten voordele van het sportapostolaat plaketjes verkocht die bestemd waren om aan de fiets te hechten. Alle deelnemende renners kregen een exemplaar.

Vz. Beeld van O.L.Vrouw met het kindje Jezus; beiden houden een bloem in de hand; het beeld is omgeven door een cirkelvormige banderol met omkrullende uiteinden en met de inscriptie " Onze Lieve Vrouw - van de weg * "; rondom, een parelcirkel en SPORTPALEIS ANTWERPEN (bovenaan, op een witte cirkelboog) / 8-2-1976 (onderaan, op een rode cirkelboog)

Kz. Blank.

Rond (40 mm Ø) - verguld metaal - 1976.

Onze-Lieve-Vrouw ten hemel opgenomen

De Sociëteit van Jezus, die in 1773 door Clemens XIV was opgeheven, werd in 1814 heropgericht. Te Antwerpen is deze mannencongregatie op 6 januari 1872 bij de Jezulieten gesticht, wellicht samen met de vrouwencongregatie van het Onbevlekt Hart van Maria. Beide congregaties werden sindsdien administratief gefusioneerd.

Type I

Vz. Onze-Lieve-Vrouw, met een wijde wapperende mantel en een uit sterren bestaande halo, wordt ten hemel opgenomen; ze heeft beide handen geheven en staat op de wolken; aan haar voeten bevinden zich twee engeltjes; rechts, langsheen de wolken, F. BAETES; rondom, * SOYEZ LUI FIDELES, VOUS LA SUIVREZ * (bovenaan) / VOILA VOTRE MÈRE (onderaan).

Kz. IHS / CONGRÉGATION / DE L'ASSOMPTION DE LA / T(rès) . S(ainte) . V(ierge) . MARIE / ÉRIGÉE À ANVERS / LE 6 JANVIER 1872 / BÉNIE PAR PIE IX / LE 12 JUIN 1872 / 26e ANNÉE / DE SON PONTIFICAT

Rond (25 mm Ø) - zilver - laatste kwart 19de eeuw.

Type II

Vz. Als van type I, maar zonder graveursnaam; de gravure is eenvoudiger en de sterretjes in het omschrift zijn vervangen door bolletjes.

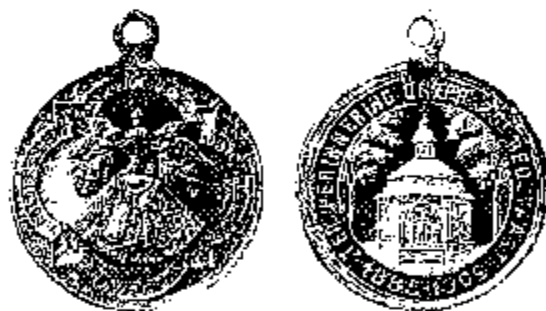
Kz. Als van type I

Rond (25 mm Ø) - verzilverd metaal - eerste kwart 20ste eeuw.

Onze-Lieve-Vrouw van Kevelaer

Oorspronkelijk hoorde Kevelaer - gelegen in het hertogdom Gelderland - tot de Spaanse Nederlanden. Kerkelijk viel het onder de jurisdictie van het bisdom Roermond, dat deel uitmaakte van het aartsbisdom Mechelen. Pas na de besluiten van het Congres van Wenen (1821) ging Kevelaer over naar het Duitse bisdom Münster, waartoe het nu nog steeds behoort. Op initiatief van twee lokale dorpsbewoners ontstond in 1641-1642 te Kevelaer een grote devotie voor een prentje van Onze-Lieve-Vrouw van Luxemburg, de "Consolatrix Afflictorum" (Troosteres der bedrukten), waarvan de voorstelling ontegensprekelijk geïnspireerd was door die van Scherpenheuvel.

In 1892, bij het 250-jarig jubileum, werd het miraculeus prentje namens Leo XIII plechtig gekroond. De Antwerpse Broederschap van O.-L.-Vrouw van Kevelaer en haar bedevaarten naar dat Mariabord werden gepromoot door Henricus Wuyts (1845-1919), die gedurende 27 jaar pastoor was van St.-Bartolomeus te Merksem. Voordien was hij hoofdalmoezenier van de gevangenis in de Begijnenstraat. Die bevindt zich in de St.-Jorisparochie, en zo komt het dat in 1895 de Broederschap daar gesticht werd. In 1893 vierde L. H. Wuyts zijn zilveren priesterjubileum; hij kreeg toen een fraaie repliek in zilver van O. L. Vrouw van Kevelaer aangeboden. In 1915 werd hij gevierd ter gelegenheid van zijn zilveren jubileum als directeur van de Broederschap.

Vz. Beeld van O. L. Vrouw met het kindje Jezus, gekleed in een wijde Spaanse mantel, beiden zijn gekroond; Maria houdt een scepter in de rechterhand en Jezus een globe in de linker onderaan, een banderol met in het midden een gevleugeld engelenhoofdje; erboven, twee zwevende engelen die een kroon boven het hoofd van Maria houden; rondom, op een omlijsting bestaande uit vier cirkelbogen afgewisseld met vier uitspringende hoeken, BROEDERSCHAP - VAN O. L. V. - VAN KEVELAER (bovenaan) / ANTWERPEN (onderaan).

K7. De kapel van Kevelaer, in vooraanzicht, tussen twee bomen; rondom, een cirkel en TER HERINNERING ONZER 25E BEDEVAART (bovenaan) / 1885 - 1909. (onderaan).

Rond (33 mm Ø) - zilver - 1909.

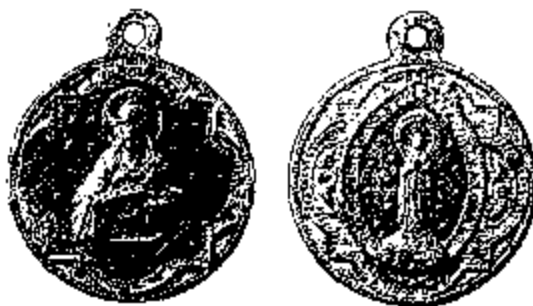
Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes

Wat Onze-Lieve-Vrouw aan Catharine Labouré had beduid (27 november 1830) en wat de katholieke kerk verklaarde in haar dogma (8 december 1854), bevestigde de Moeder Gods te Lourdes op 25 maart 1855, tijdens een van de achttien verschijningen aan Bernadette Soubirous. "Que soy era Immaculada Conception" (= Ik ben de Onbevleete Ontvangenis).

Het stadje aan de voet van de Pyreneeën groeide al snel uit tot een van de grootste bedevaartplaatsen van de Christenheid. In de lente van 1862 startte de bouw van het kerkcomplex en twee jaar nadien werd in de grot van Massabielle - waar Maria verschenen was - haar beeld plechtig ingewijd. In 1873 werd te Oostakker bij Gent een copie van de Lourdesgrot gebouwd, waar Petrus De Rudder in 1875 op miraculeuze wijze genas. Op 13 september 1874 vertrokken uit Bergen voor het eerst twee treinen naar Lourdes, met een duizendtal bedevaarders (waaronder veel Vlamingen). Het jaar nadien volgde vanuit Luik de eerste nationale bedevaart.

In 1875 plaatste Mgr. P. J. F. Sacré, pastoor-deken van de Antwerpse kathedraal, een beeld van O.-L.-Vrouw van Lourdes in zijn kerk. De devotie groeide er gestaag aan en in 1882 vertrok een eerste Lourdesbedevaart vanuit de Scheldestad. In 1884 werd definitief gestart met georganiseerde Antwerpse bedevaarten; hoofddoel was behoeftigen en zware zieken naar Lourdes te voeren.

Thans nog pelgrimeren de Sinjoren, met hun bisschop voorop, jaarlijks naar het genadeoord in de Pyreneeën. Onbezoldigde brankardiers, verplegend personeel en directieleden geven dan telkens een stralend voorbeeld van christelijke caritas.

Type 1

Vz. Buste van Jezus, met halo, in vooraanzicht; hij wijst met de rechterhand zijn brandend en met een stalenkrans omgeven hart aan; het veld is bezaaid met sterren; rondom, op een omlijsting bestaande uit vier cirkelbogen, afgewisseld met vier uitpringende hoeken, H. HART VAN - JESUS ONTFERM - U ONZER (bovenaan) / M (onderaan).

K2 Het beeld van O.L.Vrouw van Lourdes op een met sterren bezaaid veld; errond, op een mandorlavormige omlijsting, IK BEN DE ONGEVLEKTE ONTVANGENIS; links en rechts hiervan, twee gevleugelde engelenhoofdjes; rondom, een omlijsting van vier cirkelbogen, afgewisseld met vier uitspringende hoeken, met het opschrift ANTWERPEN (bovenaan) / LOURDES (onderaan).

Rond (32 mm Ø) - aluminium - eerste kwart 20ste eeuw.

Type II

Vz. Bernadette zit geknield naar rechts; ze houdt een kaars in de handen; voor haar zweeft O.L.Vrouw in driekwart vooraanzicht naar links; op de achtergrond, de grot van Massabielle.

K2. VLAAMSE NATIONALE BEDEVAART / MARIAJAAR / 1954 / x
ANTWERPEN LOURDES x

Rond (30 mm Ø) - wit metaal - 1954.

Dit kenteken werd gedragen aan een lint met de Belgische driekleur.

Type III

Vz. Als van type II.

K2. DIOCESANE / BEDEVAART / ANTWERPEN LOURDES

Rond (30 mm Ø) - wit metaal - ca. 1962.

Dit kenteken werd gedragen aan een lint met de Belgische driekleur

Type IV

Vz. Voor de grot met het Mariabeeld staat een priester naar links met het H. Sacrament in de handen; hij zegent een zieke die voor hem op een brancard ligt; links en rechts, voor de zieke, knielt een verpleger neer; rondom, tussen twee cirkels, VLAAMSE NATIONALE BEDEVAART (bovenaan) / x ANTWERPEN - LOURDES x (onderaan).

Kz. Blank.

Rond (30 mm Ø) - koper - tweede helft 20ste eeuw

Dit kenteken werd gedragen aan een lint met de Antwerpse kleuren, waarover een schuine bias met de Belgische driekleur. Op de rand is FISCH ingestagen.

Type V

Vz. Als van type IV, maar de verplegers bevinden zich beiden rechts van de zieke; rondom, tussen twee cirkels, VLAAMSE DIOCESANE BEDEVAART (bovenaan) / ✠ ANTWERPEN - LOURDES ✠ (onderaan), in pseudo-gotische kapitelen.

Kz. Blank.

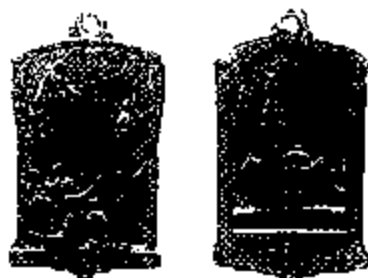
Rond (30 mm Ø) - koper - 1951.

Deze penning werd gegraveerd door Witterwulghe.

O.-L.-Vrouw van Lourdes - M. Hart van Jezus (Edegem)

Te Edegem, een woongemeente in het zuid-oostelijk gebied van de Antwerpse agglomeratie, werd in 1884 op een terrein van de familie Van Aelst een grot ter ere van O.-L.-Vrouw van Lourdes ingericht. Deze is uitgegroeid tot een drukbezochte mariale bedevaartplaats.

De neo-byzantijnse kerk, naar een ontwerp van architect L. De Voogt, heeft de titel van basilica minor en is sinds 1933 ook de parochiekerk. Ze bezit verscheidene muurschilderingen van Paul Wante en glasramen van Marc De Groot.

Vz. Een groepje bedevaarders is neergeknield voor de grot van O.-L.-Vrouw van Lourdes; bovenaan links staat Jezus in driekwart vooraanzicht naar rechts; hij is omgeven door een stralenkrans; in de afsnede, 1884 - 1934 en een arabesk.

Kz. Zicht op de basiliek in een boogvormige uitdieping; op de grondlijn, PENIN LYON; in de afsnede, EDEGHEM (incuus).

Langwerpig (37 x 21 mm) - verzilverd koper - 1934.

Onze-Lieve-Vrouw van het Scapulier

Het scapulier was oorspronkelijk een overkleed dat de kloosterlingen droegen om hun habijt te beschermen bij het werk. Een verkleind model ervan werd later in vele orden een onderdeel van de monnikspij : een brede en lange strook die over de schouders gelegd werd en langs de borst afhing tot aan de voeten. Bij leken bestond reeds vroeg de tendens om door gebed en boete bij een religieuze orde aan te sluiten. Als stoffelijk teken van hun geestelijke verbondenheid kregen ze een miniatuurscapulier : dit bestond uit twee wollen lapjes die door linten met mekaar waren verbonden; het werd om de hals gedragen zodat een lapje op de borst en het andere op de rug hing. Op 16 december 1910 verleende Pius X de toelating om de stoffen scapulieren te vervangen door metalen medailles met op de voorzijde het Heilig Hart van Jezus en op de keerzijde een Onze-Lieve-Vrouw. Sinds de Constitutie over de Liturgie (1963) mag het Heilig Hart vervangen worden door eender welke voorstelling van Christus.

Het bruin scapulier van de Karmelieten is het meest bekend. In 1251, toen Simon Stock aan het hoofd stond van die orde (die ook de "Onzelieve-

vrouwebroeders" werd geheten), had ze enorm te lijden van innerlijke en uiterlijke moeilijkheden en vervolgingen. Stock vroeg aan Maria een speciaal teken van aanmoediging en bescherming; daarop verscheen de H. Maagd hem met het schouderkleed van de Karmelieten in de hand, terwijl ze zei: "Die met dit kleed sterft, zal het eeuwige vuur niet lijden".

Te Antwerpen ontstond de Broederschap van het Heilig Scapulier in 1493, toen de Karmelieten zich in de Scheldestad vestigden (in een pand gelegen tussen de Meirplaats en de Wapper-, Joden- en Huidevettersstraat). In 1794, tijdens de Franse Revolutie, moesten zij hun klooster verlaten maar ze konden het beeld van Onze-Lieve-Vrouw, dat in hun kapel vereerd werd, in veiligheid brengen. Op 3 juli 1811 werd dit beeld in de St.-Carolus Borromeuskerk geplaatst en kon de Broederschap er terug opgericht worden.

- Vz. Jezus, met halo en ten halven lijve, in vooraanzicht; hij wijst met de linkerhand naar zijn door stralen omgeven hart; onderaan rechts, langsheen de rand, GD
- Kz. O.-L.-Vrouw zit op de wolken in driekwart vooraanzicht naar links; ze heeft het kindje Jezus op haar schoot; beiden zijn gekroond en hun hoofd is omgeven door een krans van twaalf sterren; Jezus houdt een scapulier in iedere hand; rondom, AARTSBROEDERSCHAP · VAN DEN SCAPULIER (buitenomschrift) / ST CAROLUSKERK - ANTWERPEN (binnenomschrift); onderaan links, GD (incuus); onderaan rechts, F Baetes (incuus).

Rond (20 mm Ø) - wit metaal - eerste kwart 20ste eeuw.

O. - L. - Vrouw van Scherpenheuvel - St. Willibrordusparochie

- Vz. Traditionele voorstelling van het beeld van Onze-Lieve-Vrouw met het kindje Jezus, bevestigd aan de eik van Scherpenheuvel; rondom, O. L. V. VAN SCHERPENHEUVEL (bovenaan) / * ST WILLIBRORDS * (onderaan).

Kz. Blank.

Ovaal (24 x 31 mm) - verzilverd metaal - tweede helft 20ste eeuw.

Onze-Lieve-Vrouw van Troost en Vrede

In de eerste oorlogsdagen van 1914 (op 19 augustus) gaf een vluchteling uit Itegem bij de kapucijnen op de Ossenmarkt een blok in eikehout af. Het was Leopold Laeremans, die evenals zijn vader koster was geweest te Scherpenheuvel. Het blok had er gediend als sokkel voor het miraculeus Marabeeld, tot het in 1617 vervangen werd door het huidige zilveren troontje. De oratorianen bewaarden de oude sokkel, maar uiteindelijk versukkelde hij toch op de rommelhoop waar hij omstreeks 1872 door de koster gerecupereerd werd. De kapucijnen lieten er door Louis Jacobin een Lievevrouwebeeldje uit snijden, naar een ontwerp van Richard Gayman. Ze plaatsen het in hun kapel, en op 8 augustus 1915 werd het door Mgr. Cleynhens, deken van de kathedraal, ingezegend onder de naam "Onze-Lieve-Vrouw van Troost en Vrede".

De Onze-Lieve-Vrouw troont op een regenboog, van waaronder een duif, met een olijftak in de bek, wegvliegt (een symbool van Gods vrede en verzoening na de zondvloed). Het kindje Jezus staat op de rechterknie van zijn moeder en zegent een wereldbol die door Maria in de hand gehouden wordt. Haar hart is met een zwaard doorboord. Rechts, naast de groep, bevindt zich een wilgetak (een zinspeling op de vele wilgen in de IJzer-vakte) en links een olijftak (een voorstelling van de vrede).

De devotie voor dit beeldje groeide snel aan en het werd - dank zij smokkelbrieven - tot bij de potten van het IJzerfront populair.

Type I

Vz. Het beeld van O. L. Vrouw van Troost en Vrede in vooraanzicht tussen twee vertikaal geplaatste palmtakken; op elke tak is een banderol geplaatst; rondom, O. L. V. VAN TROOST EN VREDE P. CAPUCIENEN ANTWERPEN

Kz. Jezus, met halo, in vooraanzicht; hij wijst met de linkerhand naar zijn door stralen omgeven hart; rondom, H. HART VAN JEZUS - BESCHERM BELGIE

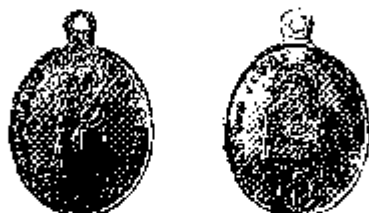
Ovaal (20 x 23 mm) - aluminium - 1915.

Type II

- Vz. Het beeld van O.L.Vrouw van Troost en Vrede in vooraanzicht; rondom, O . L . V . VAN TROOST EN VREDE P. CAPUCIENEN ANTWERPEN
 Kz. Jezus, met halo, in vooraanzicht; hij wijst met de linkerhand naar zijn door stralen omgeven hart; rondom, . H . HART VAN JEZUS. (bovenaan) / BESCHERM BELGIE (onderaan).

Ovaal (19 x 23 mm) - zilver, messing, wit metaal - ca. 1916-1918.

Type III

- Vz. Het beeld van O. L. Vrouw van Troost en Vrede in vooraanzicht; eronder, ANTWERPEN boven een olijftak; rondom, + O . L . V . VAN TROOST EN VREDE + (bovenaan) / MINDERBROEDERS . CAPUCIENEN (onderaan)
 Kz. Jezus, met halo en ten halven lijve, in vooraanzicht; hij wijst met de linkerhand naar zijn door stralen omgeven hart; eronder, het stadswapen van Antwerpen; rondom, H. HERT VAN JESUS BESCHERM BELGIË +

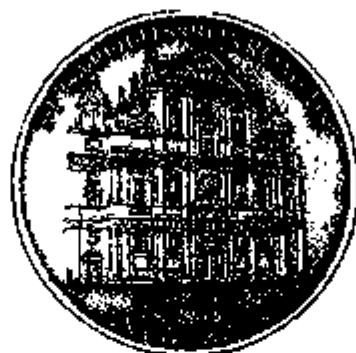
Ovaal (19 x 22 mm) - zilver - ca. 1916-1918.

Sint Carolus Borromeuskerk

De kerk van Carolus Borromeus werd in opdracht van de jezuiten gebouwd (1615 - 1621) en was oorspronkelijk aan Sint Ignatius toegewijd. Pater Frans d'Aguilon en broeder Pieter Huyssens waren de bouwmeesters van deze weelderige parel van de Barok. In 1718 werd het kerkship zwaar geteisterd door brand, ten gevolge van een blikseminslag; de plafondschilderingen van P. P. Rubens gingen toen verloren. In 1773, bij de opheffing van de jezuitenorde, werd de kerk gesloten. Tijdens de Franse bezetting kon het

Antwerps gemeentebestuur te Parijs bekomen dat het gebouw behouden bleef, en de bevolking kocht de kerk in 1817 terug van het Koninkrijk der Nederlanden, dat er in opvolging van de Fransen eigenaar van geworden was.

Rond 1960 liet de noodzaak van een grondige inwendige en uitwendige restauratie zich gevoelen. Het beëindigen van die werken werd gevierd met een galaconcert in de kerk en de uitgifte van een fraaie gedenkpenning.

Vz. De geresatureerde voorgevel van de kerk; erboven, ST CAROLUS
BORROMEUS; In de afsnede, 1821 - 1985 / ANTWERPEN
Kz. TER GELEGENHEID VAN / DE RESTAURATIE DER / KERK

Rond (49 mm Ø) - brons - 1985 - 510 ex.

Deze penning werd ontworpen door Jan Keustermans van Hoboken en vervaardigd door de firma Mauquoy-Tramaux & C° te Grobbendonk.

Sint Pauluskerk

De Sint Pauluskerk was vroeger de kloosterkerk van de Predikheren. Nadat ze in 1968 door brand werd geteisterd, kreeg ze haar barokke torentrans terug in 1980. Het einde van deze werkzaamheden viel samen met het 25-jarig jubileum van de dynamische pastoor K. Dockx, die als enig geschenk aanvaardde dat het klokkenbestand ook hersteld werd. Bij deze gelegenheid werd een gedenkpenning uitgegeven.

Vz. De gerestaureerde toren; op de basis, 1276; onderaan links, B(art) D(ierickx); rondom, St-PAULUS - ANTWERPEN (buitenomschrift) / restaurata . 1980 (inclus binnenomschrift, rechts van de toren).

Kz. Het genadebeeld van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans in voor-aanzicht; rechts, in het veld, de majestueuze monstrans van het Venerabel, vervaardigd door J. P. A. Verschuylen in 1839; rondom, een cirkelboog van incuse rozen.

Rond (50 mm Ø) - brons - september 1980 - 500 ex.

Literatuur

Eerherstellende aanbidding

O. VAN DEN BERGHE, *La première basilique du Sacré-Coeur à Berchem-lez-Anvers*, 1913, p. 37-38.

Heilig Kruis (Hoboken)

E. H. VAN HEURCK, *Une médaille du pèlerinage de la Sainte-Croix à Hoboken*, *Revue Belge de Numismatique*, 1920, p. 167-172.

Heilig Sacrament

C. LEFEBURE, *La frappe en Belgique occupée*, Brussel, 1923, p. 135, nr 1570.

Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen

R. OP DE BEECK, *De Gilde van Onze-Lieve-Vrouwe Lof in de kathedraal van Antwerpen*, Antwerpen, 1978, p. 24, 135.

----, *Herinneringen aan de Onze Lieve Vrouwekathedraal te Antwerpen* (tentoonstelling), Antwerpen, 1983, p. 11-12.

Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans - Dominicus

A. VISART DE BOCARME, *Une médaille de la confrérie de Notre-Dame du Rosaire à Anvers*, *Gazette numismatique*, jg. 10 (1906), p. 145-151.